

Protokół z jedenastego posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Osób Starszych

---

2014-06-25

Protokół sporządzono
w Biurze Spraw Senatorskich
(B.W-M)
tel. (22) 694 90 22
bss@nw.senat.gov.pl

Warszawa, dnia 26 czerwca 2014 r.

Protokół z jedenastego posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Osób Starszych

Dnia 25 czerwca 2014 r. w siedzibie Senatu odbyło się posiedzenie Parlamentarnego Zespołu ds. Osób Starszych, na którym omówiono problematykę dotyczącą tego, w jaki sposób przeciwdziałać nieuczciwym praktykom w sprzedaży bezpośredniej dóbr i usług osobom starszym.

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Prokuratury Generalnej, Komendy Głównej Policji, Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, powiatowi rzecznicy konsumentów oraz przedstawiciele organizacji seniorskich.

Przewodniczący Parlamentarnego Zespołu ds. Osób Starszych, Senator Mieczysław Augustyn, podkreślał, że seniorzy są tą grupą konsumentów, która wymaga szczególnej ochrony. Jednocześnie zauważył, że w Polsce istnieje sieć organizacji seniorskich, która mogłaby być wykorzystana jako rzecznicy seniorów w walce z nieuczciwymi praktykami.

Wiceprezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, pani Dorota Karczewska, omawiając prawne i instytucjonalne podstawy ochrony starszych konsumentów zauważyła, że często niestety nie wiedzą oni do kogo zwrócić się po pomoc. Przemiany społeczne skutkują ponadto upowszechnieniem samotności. Dlatego najważniejszą kwestią jest współdziałanie i intensyfikacja przepływu informacji. Poziom ochrony polskiego konsumenta powinien być taki sam jak w krajach UE, dlatego szczególną rolę powinna odegrać działalność edukacyjna. Wkrótce wchodzi w życie nowa ustawa, która istotnie reguluje sprzedaż na odległość, ale niezwykle ważną kwestią jest chociażby potrzeba samoregulacji branży oferującej sprzedaż bezpośrednią.

Przedstawiciel Prokuratury Generalnej, Pani prokurator Ewa Żochowska, omówiła istotę przestępstwa oszustwa. Podkreśliła, że Prokuratura nie dysponuje danymi dotyczącymi tego typu oszustw, gdyż nie prowadzono w tym kierunku ani statystyk ani badań aktowych. W większości przypadków związanych ze sprzedażą bezpośrednią możliwe jest skierowanie wniosku o pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sprawców bezpośrednich, ale zazwyczaj nie udaje się to w stosunku do podmiotu zbiorowego. Poinformowała,

że Prokuratura Generalna w styczniu br. skierowała pismo uwrażliwiające do podległych jednostek dotyczące omawianej problematyki.

Przedstawiciele Komendy Głównej Policji podkreślali, że organizowane są akcje profilaktyczne o charakterze edukacyjnym w celu podnoszenia świadomości osób starszych. Policja gromadzi dane dotyczące przestępczości ogółem w podziale na kategorie przestępstw w tym oszustwa, jednak nie tak szczegółowo, by wyodrębnić kategorię dotyczącą bezpośredniej sprzedaży. W 2013 roku stwierdzono 27 tysięcy przypadków przestępstw na szkodę osób starszych tj. osób powyżej 65 roku życia. Tego typu przestępstwa stanowiły 2,5 % przestępczości ogółem na terenie kraju.

Przedstawiciel Federacji Konsumentów, pani Elżbieta Szadzińska, podkreślała rolę organizacji konsumenckich w przeciwdziałaniu oszustwom na szkodę konsumentów - seniorów. Poinformowała, że ta organizacja pozarządowa, dostarczając pomocy indywidualnej konsumentom, w 2013 roku udzieliła 130 tys. porad. Zauważyła, że znaczna ich część dotyczyła osób starszych. Jednocześnie dostrzegła konieczność wspólnego działania zarówno od strony przedsiębiorców, usługodawców, jak i tych, którzy chronią interesy konsumentów.

Pani Krystyna Lewkowicz, Prezes Fundacji „Ogólnopolskie Porozumienie Uniwersytetów Trzeciego Wieku”, omawiając obecną i przyszłą rolę organizacji seniorskich w zakresie podnoszenia świadomości konsumenckiej osób starszych, zgodziła się, że najważniejszą kwestią jest edukacja. Zaproponowała zintensyfikowanie działań na rzecz promowania producentów i usługodawców, którzy działając zgodnie z zasadą społecznej odpowiedzialności biznesu realizują programy społeczne na rzecz seniorów.

Przedstawiciel Polskiego Stowarzyszenia Sprzedaży Bezpośredniej, Pan Mirosław Luboń, omawiając dobre praktyki organizacji gospodarczych i przedsiębiorstw podkreślił rolę stanowienia standardów etycznych sprzedaży i monitorowania ich przestrzegania. Stowarzyszenie skupia 24 firmy, których udział w rynku sprzedaży bezpośredniej sięga 60-70 %. Cały sektor sprzedaży bezpośredniej to jest blisko 3 mld zł obrotu rocznie. Obserwowane jest obecnie nasilenie nieuczciwych praktyk rynkowych i powstawanie firm, których jedynym celem wydaje się być szybki zysk osiągany nieuczciwymi metodami. Firmy nieuczciwe obejmują 5-10 % obrotów rynku. Chcąc tej działalności przeciwdziałać, warto promować dobre praktyki takie, jak tworzenie bankowych list produktów, które nie mogą być kredytowane. Oprócz akcji jednorazowych, takich jak skierowanie apelu do instytucji i osób wynajmujących pomieszczenia na spotkania organizowane przez

podmioty zewnętrzne, zaproponował wspólną kampanię o charakterze długofalowym, przy udziale mediów. Do udziału w niej zaprosił wszystkich zebranych.

W trakcie dyskusji rzecznicy konsumentów apelowali o objęcie ich jednolitym szkoleniem, które pomoże im wybrać najskuteczniejsze działania. Podkreślali, jak ważną kwestią jest wymiana informacji o nieuczciwych praktykach. Proponowali zaangażowanie do współpracy instytucji kościelnych. Podkreślali również, że warto skorzystać z dobrych praktyk innych państw, które mają dłuższe doświadczenia w zakresie ochrony konsumentów. Pomysłem takim może być stworzenie listy telefonów, na którą należy się wpisać, gdy chce się uczestniczyć w pokazach. Potrzebne jest współdziałanie Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych. Ponadto podkreślano, że w walce z patologiami nie do końca wykorzystywane są możliwości, jakie daje ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

Podsumowując Przewodniczący Parlamentarnego Zespołu ds. Osób Starszych, Senator Mieczysław Augustyn, zauważył, że problem nie jest dobrze rozpoznany oraz, że wyraźnie obserwowane jest jego nasilenie. Działań w tej kwestii jest dużo, jednak nie tworzą one spójnej polityki. Zaproponował stworzenie projektu wspólnych działań w skali kraju, by zbudować trwały system edukacji i ułatwić dostępność pomocy.